

הפסטיבל

מוסר וכשלון

רקטות וויקוקין דינור קיבלו את פני 250 העתונאים ו-500 הצירים. כוכבים מפיי קים, במאים של 22 ארצות, שנתכנסו לפסטיבל הסרטים הבינלאומי ה-4 של קאן, עיר החוף הצרפתית, כדי לחזות, במשך 19 ימים רצופים, ב-100 סרטים, ארוכים וקצרים, ביי כורי השנה של תעשיית הסרטים העולמית.

רנה דינור, סופרת העולם הזה כותבת: בסיסמה "לא תחרות מסחרית, אלא ביטוי אמנותי" במסרת איחוד העמים, נועד הפסטיבל להפתח, ב-3 לחודש, בסרטה של ארץ נייטרלית — שוויצריה — 4 בג'יפ של הבמאי ליאופולד לינדברג.

הגניע אמריקאית: הגיפ לא הגייע, אלא שכבר שעה לפני הפתיחה נטען האוויר חשמל פוליטי: נסתבר למארגני

משום מה. שליח הצירות בפאריז, מר ארי ציאל, ונציג העתונות הישראלית, אורי קיסרי, השתתפו במצב רוח מזופת, בה צגה בת 10 דקות של הסרט החלוצים החי דשים מאת ברוך דינור, שנוצר כדי לרכך את לבות בעלי הדולרים האמריקאיים, לא את לבות השופטים של פסטיבל סרטים.

הסרט הצרפתי של מרסל (ילדי גן העדן) קרנה, שלו ציפו כלמאורע מסעיר, גרם אצל זבה: הפאורות מצויירות יקות, דיאלוגים מפוצצים, רעיונות מנופחים — כל אלה בעבור נוסחה מודרנית של רומאו (גררר פיליפ) וגוליה, שלא הצליחה ביותר. מוסר השכל: אפילו ענק הבמאים הצרפתיים אינו יכול לעמוד כנגד המשבר בפניננים וברעיונות של הקולנוע הצרפתי.

האיטלקים כובשים לבכות. הקולנוע פלישתה נחן לעולם בשנים האחרונות את האסכולה הניאוריאליסטית, את פאיזה

גודי גרלנד וידיריה (הקוסם מארץ עוץ) לאחר החלמה, התלהבות מפוצצת

הפסטיבל, שהסרט אינו ניטרלי כל עיקר. העלילה על ארבעה השוטרים הצבאיים, המייצגים את הכיבוש המרובע של וינה, מציגה בגמישות "אוניקטיבית" את האמריקאי בדמות אצילית, את הרוסי (יוסף דיון) באור אנטי-סובייטי מובהק.

מאחר שהיתה זו הפעם הראשונה, שרוי סיה נענתה לשגר צירים וסרטים לפסטיבל מערבי, נודרו להחלף את הגיפ במקום תחת השמש. הגירסה המחודשת של הטרגדיה האמריקאית של דרייזר. מכיון שהסרטי נתישנה בעשרים שנה, נחל הסרט כשלון טרגי שהוכיח, כי התעשייה ההוליוודית נחלת אחרי רוח הזמן. אהבתם החיוורת של מונטגומרי קליפט ואליובט טיילור האפילה על הבעייה הסוציאלית — עיקרו של הסרט. וכשהוצג לבסוף, סרטו של לינדברג למחרת היום; עוד גברה המתיחות: המשלחת הסובייטית פירסמה מחאה דיפלומטית על תיאור המשטר הסובייטי בוינה כבלתי אנושי. אלא שבזה הסתיים הדבר. המבקרים הסכימו פה אחד, שלמרות סצינות קומיות מצוינות אין בכוחו של הסרט הקלוש להשפיע תעמולה כלשהי. ליצור התקווה האחרונה לא נשארה תקווה לזכות בפרס.

מופורגסקי חוסך אפפירין. המערכה הבינלאומית נמשכה (בחוצאות 0:00). המשלחת הרוסית — פודובקין, גדול הבמאים הרוסיים, צירקסוב (איבן האיוס), מינסטר הד קולנוע סמונוב. הציגו את בעיית האמנות, המבוצעת עבור העם בחיי הקומפוזיטור הל'אומי הסובייטי מוסורגסקי בממיו ארגורי רוסלי. בשעה שהסרט שר ארוכות את תהי' לת העם הסובייטי בסצינות אופרטיות, בצ'עים מרהיבים, במשחק תיאטרלי כבד, היה הקהל מנמנם בלילה, בצפייה לטין המסוחררת, האפופיה הסובייטית, שנועדה לחתום את הפסטיבל.

הסרט הגרמני הכוב הממתק דיבר, לקול שריקת הקהל, על מוסר מלחמתי והומניות באקספרסיביזם גרוטסקי תפל. לעומתו, הסרט המקסיני המוזנחים תיאר בסדיום קורד, האופוני לבמאי לואי בונואל (כלב אנדלוזיה) את השחיתות והפשע בקרב הנוער העזוב, ברובע העוני של מקסיקו, שצולם על ידי גדול הצלמים בעולם, גבריאל פיגוארה. הבערות, השימוש בסכינים, האינסטינקטים הפרועים של נוער מחוסר אהבה וקורת גג, הנסיון להתחילו למוטב בחינוך סוציאלי — יש בהם עניין רב לגבי ישראל.

התעשייה הישראלית במקרוסקופ. לאחר שהאדמה לוונפולד הוצג כאן בפסטיבל של 49, ציפו הפעם לסרט ישראלי ארוך, שהובטח על ידי ברנדשטטר. זה לא הגיע,

הוליבוד

הפחד

ההוליבוד לא הצטיינה מעולם באומץ לב, זאת יודע כל מבקר-קולנוע. סייגים מוסריים, סוציאליים, פוליטיים החניקו תמיד את הסרט האמריקאי. סייגים, שמקורם בגורמים שונים: צנזורה פנימית חריפה וילדותית, האוסרת כל טיפול רציני בבעיות מבוגרות; קבוצות לחץ, כמו לגיון הצניעות הקתולית, הקובע איוה סרטים מותרים לקאתולים; הדרום האנטי-קומוניסטי, האיגודים היהודיים ועוד. אולם הקובע החשוב ביותר הוא הקופה, או "דעת הקהל", כפי שמכנים אותה מפיקי ההוליבוד. למען הקופה מוכנים לעשות הכל. המימרה, שתפקידו של האמן הוא ללכת נגד ולא עט הזרם, אין לה אחיזה בבירת הסרטים.

עם פלישתה מחדש, להוליבוד, של ועדת החקירה האנטי-קומוניסטית מטעם הקונגרס האמריקאי, הגיע הפחד מפני "דעת הקהל" לשיא. שני אנשים יודעים בהוליבוד: השחקן רחב הכתפיים, וגבה הקומה, סטרלינג היידן, והתסריטאי ריצ'ארד קולינס, העידו שהם היו "בטעות", חברי המפלגה הקומוניסטית.

בעדותם מסרו השניים גם את שמותיהם של קומוניסטים אחרים מבין אנשי ההוליבוד: באר (מה מריץ את סמיי) שאלברג, הסופר היהודי, רוברט (כל אנשי המלך) רוסן, הבמאי פראנק טאטל, התסריטאים רינג לארדנר ואברהם (בגוף ובנפש) פולונסקי, ואחרים. מבין אלה, כבר ריצה רינג לארדנר שנה בבית הסוהר, כתוצאה מהופעתו בפני אותה ועדה כליכולה, לפני שלש שנים.

כשעלה העד על דוכן העדים, בפני ועדת חקירה לפעולות אנטי-אמריקאיות, לא היה כל דמיון בינו ובין קומוניסט, כפי שרגילים לתאר אותו. סיפורו עוד הוסיף להדהל.

סטרלינג היידן, עתה שחקן ידוע, עזב את בית הספר בגיל 15, כדי להצטרף לצוות ספינת דיג. בגיל 21 כבר היה קברניט ספינה משלו. בשנת 1941 התגייס לאגף המודיעין של המרינס, ועסק בהברחת נשק לפרטיזנים של טיטו: הפרטיזנים הקומוניסטיים עשו עליו רושם כה עז, שהוא "איבד את הוש שיווי המשקל". עם שחרורו בסוף המלחמה, החליט "להתעמק בצד הפוליטי של העניין", כדי לעזור לשפר את תנאי העולם. ביוני 1946 הצטרף למפלגה הקומוניסטית האמריקאית.

במשך חצי שנה היה היידן חבר מפלגה נאמן, שילם מס חבר (שני דולר לחודש). אולם האכזבה תפסה אותו. "הם חושבים, שיש בידם מפתח, שתהוו את כל בעיות העולם... שהם יודעים את הכל. כשראיתי זאת, עזבתי את המפלגה", סיפר. "היתה

נה טרנר, ריי מינדז (אשת חטאים) לפני הצעירות, תקוות מוגזמות

זאת אחת השטויות הגדולות שעשיתי בימי חיי!"

ועדת החקירה רשמה את עדותו, בצינייה, כי טוב עשה בהיותו גלוי לב, ומודה במשור גותני. וסטרלינג היידן חזר להוליבוד להמשיך את סרטו האחרון.

ההוליבוד נודעוזה מגילויי הבגידה ומר ביתם של אלה שנאשמו פוטר במקום כדי לפצות את "דעת הקהל". הפחד הפך היסטריה מטורפת. קולות רבים, לא פחות היסטריים, בכל רחבי אמריקה, קבעו ש"ההוליבוד מנהלת על ידי הקומוניסטים, ותעמולה קומוניסטית חדרה אף אל תוכן הסרטים". וזאת אף על פי שהוסבר והוכח, שדבר כזה הוא בלתי אפשרי. תסריטאי פלוני יכול להיות

רקע אקטואלי, החושפת את בעיית השיכון החמורה באיטליה, את אכזריות הקפיטליזם; מפגינה, עם זאת, את האופטימיזם האיטלקי, התקווה לאחווה שלום: פליטים מחוסרי-גג מוצאים כבדת ארץ בקצה מילנו, מקמים עליה מושבת צריפים. בעל האדמה מגלה בחלקה אוצרות נפט ומוכרה לאחר. התושבים מצויים לנחות את המקום. גיבור הסיפור, שהוא הרוח החיה במקום, מקבל, באורח גס, מאמו המתה סנונית לבנה אגדית, סמל השלום והאחווה, שבכוח קסמה השמימי יש בה להביא לגבור ולחבריו מחוסרי הגג את כל מאווי נפשם. הסרט מסתיים בסצינה נפלאה, בה פורחים כולם על מטאטאים אל על, בחיי פוש אחרי עתיד טוב יותר.

קומוניסט, אבל אל תסריטו לא יעז להחזיר תעמולה. מלבד זה, מרבית הקומוניסטים בהוליבוד היו חברי המפלגה החדשים ספורים, ונטשו אותה מסיבות שונות, כנראה מאותן הסיבות, שהמריצו אותם להצטרף אליה. בתוך המולת קולות הטרור נשמעה מחד שבה צלולה אחת. כתב הניו יורקר טיימס, העתון השמרני המכובד: בין אם (שחקן) הוא קומוניסט או לא... יש לדון אותו, אך ורק לפי יכולתו האמנותית, לא לפי אמונתו הרעיונית... נראה לנו שועדת החקירה הייבת למצוא אפיקים יותר פוריים לפעולתה מאשר ההוליבוד... אבל, כמובן, בשום מקום אחר לא תזכה הועדה במידה גדושה כזאת של פרסומת."

לונדון

הנערה מארץ עוץ

על במת המיוזיק הול, הגדול ביותר בלונדון, הפאלאדיום, עלתה בשבוע שעבר אשה עצבנית, שגנה, בת 28.

כאשר החלה לשיר, לא נשמע לה גרונה, מרום התרגשות. ואלם הקהל התרגש גם כן וקרא: "אין דבר גויד. את בסדר גמור". השיר היה "מעבר לקשת שבענו", מתוך הקוסם מארץ עוץ, הסרט שעשה את גויד גארלאנד לכוכבה; והזמרת על במת הפאלאדיום — היתה גויד עצמה, עגלגלתגוף, לאחר שהייה ממושכת בבית-מרפא לחולי עצבים.

שיבתה אל הבמה, ילאחר החלמתה, היתה מפוצצת: 40 רצע רצופים של שיריה הידר עים. הקהל היה מלא התלהבות.

אולי לא התלהב ביותר מהשירה עצמה, כמו שנזכר בהופעתה החמודה של גויד גרלנד, הנערה התמימה ב"הקוסם מארץ עוץ", היר צאת לחפש את הארץ ללא סבל, שם לא הוק שכתנה הרשעה את כלבה של גויד להשמדה; היא מוצאת את ארץ הקסמים בעזרת שלשה יודים וקוסם מפלא, שהיה יכול לעזור גם עתה לגויד העצבנית והמתוחה.

סרטים

אשת חטאים

בכל שנה ושנה באות לעיר ניו יורק אלפי נערות צעירות, ומסרתן: לעשות קריירה מי כפקידה במשרד, מי כמוכרת בחנות, ומי כבעלת מקצוע חפשי. בין שאר המקצועות הרבים הפתוחים לפניהן, והדורשים כשרון ונסיון מוקדמים, ישנו מקצוע מיוחד, הדרוש לא הרבה יותר מפנים יפות, גוף מחוטב וקצת סבלנות, והוא מקצוע הדוגמנית. עבודה זו, לכאורה, אינה יותר מאלו הצטלמות בכל מיני פוזות ושכרה כ-10 דולר לשעה. לא פלא, אם כן, שמכל רחבי אמריקה, החלו מופיעות מלכות יופי מקומיות שבאו לצבוא על דלתות הסוכנויות לדוגמניות, וגרמו צפיפות יתר בחדרי הקבלה ופחת במשכורת. לבן של הותיקות נתמלא מורא, כיצד לטשטש את הברק החיצוני של מקצוען, ולהטיל מורא על היפהפיות הצעירות בעלות התקוות המוגזמות.

חברת מ. ג. מ. החליטה כנראה, לצאת לעזרתן של הדוגמניות המקופחות, על ידי יצור סרט, שיראה את הצד הטרגי במלחמת חייהן. סרט שיראה כמה טרגי ללבוש בנדים יפים, לגור במלונות מפוארים, לבלות במוע' דוני לילה מפוקפקים.

הסרגדיה של לילי ג'ימס, נערה פשוטה, שגדלה בצד הלא-ינכון של העיר קנזס, החלה בשעה שהגיעה לניו יורק, בתקווה להיות דוגמנית. במשרד סוכנות הדוגמניות, שאילו הוזמנה, כבר מחכות מספר נערות. אולם כשאת תפקיד לילי משחקת לנה טורנר, היא מתקבלת מיד לעבודה... למולה הרע, היא פוגשת שם דוגמנית מזדקנת המספרת לה את ספור חייה האומללים. כיצד היתה נערה רעה זילזלה בעבודתה, חפשה רק שעשועים ותע' נוגות, וכיצד נחתו אותה עכשיו כולם, ולא נשאר מאום בחייה, מלבד משלוח מהורות, מעילי פרושה, כחששים יקרים, דירה יפה. הקהל, אבל לא לילי, מבין מיד, שזה יהיה גם ספור חייה של לילי, והיה רוצה ודאי ליעץ לה, שלא להתאהב באותו בעל מכרה הנחושת, ריי מילנד. הוא, כמובן, מתאהב בה גם כן, למרות שיש לו אשה משותקת רביג ליה. לילי מוכרחה להסתפק בתפקיד אשת חטאים. והשנים כמעט מאושרים, בדירתם הקטנה (רק 3000 דולר לשנה דמי שכירות), במריבותיהם התמידיות, ובדיעות החטא שב' יחסיהם.

בכל זאת מחליטה לילי להפגש עם האשה הנכה, לדרוש ממנה שתותר על בעלה. בומן הפגישה היא, כמובן, חוזרת בה מדרישתה, מחליטה להפרד מאהובה, להשתעמם בלעדיו בשארית ימי חייה. ברם, משועמם נשאר רק הקהל, לילי הולכת למועדון לילה, שותה בקבוק שמפניה עם ידיד אחר.